

Exposició

*Figures de pessebre,
grans mestres catalans*

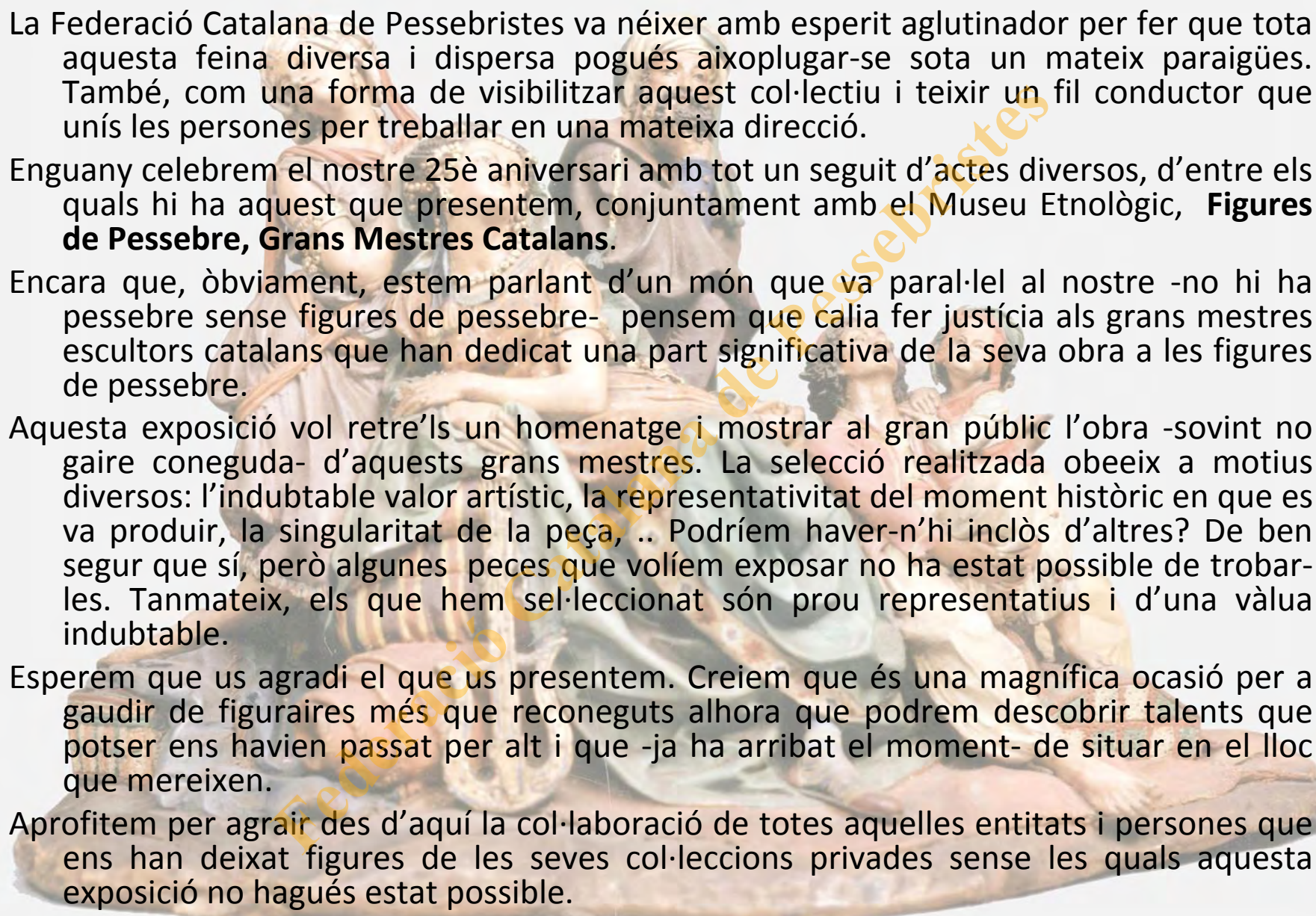

El perquè d'aquesta Exposició?

La *Federació Catalana de Pessebristes* va néixer ara fa 25 anys amb l'objectiu de coordinar totes les entitats que -arreu del territori català- dediquen el seu esforç a la continuïtat i preservació del pessebre.

Tot i que d'evident arrel religiosa, el costum català de fer el pessebre per Nadal té també el vessant associatiu -que és el que en aquest cas ens ocupa- i mereix un estudi a part. 56 associacions pessebristes actuen de manera independent, organitzant exposicions, fent cursets, fent difusió en definitiva d'aquest costum tan arrelat al nostre país. Són moltes les persones que hi intervenen, sense ànim de lucre, i que dediquen el seu temps a fer que cada Nadal es puguin veure pessebres a Catalunya. És una feina discreta, callada.. -moltes vegades menystinguda pel gremi artístic- que dona els seus fruits any rere any i que, malgrat tot, sovint, passa desapercebuda.

Com acostuma a passar al nostre país, la nostra malentesa modèstia no ens deixa donar el valor just de les coses. Això forma part de la nostra manera de ser: mentre que a d'altres indrets tot es sobrevalora -molts cops immerescudament- a casa nostra passem de puntetes per sobre dels àmbits en els que excel·lim. És el cas del pessebrisme català; l'anomenada *escola catalana* és un exemple de qualitat tant a l'estat espanyol com a la resta del món.

La Federació Catalana de Pessebristes va néixer amb esperit aglutinador per fer que tota aquesta feina diversa i dispersa pogués aixoplugar-se sota un mateix paraigües. També, com una forma de visibilitzar aquest col·lectiu i teixir un fil conductor que unís les persones per treballar en una mateixa direcció.

Enguany celebrem el nostre 25è aniversari amb tot un seguit d'actes diversos, d'entre els quals hi ha aquest que presentem, conjuntament amb el Museu Etnològic, **Figures de Pessebre, Grans Mestres Catalans**.

Encara que, òbviament, estem parlant d'un món que va paral·lel al nostre -no hi ha pessebre sense figures de pessebre- pensem que calia fer justícia als grans mestres escultors catalans que han dedicat una part significativa de la seva obra a les figures de pessebre.

Aquesta exposició vol retre'ls un homenatge i mostrar al gran públic l'obra -sovint no gaire coneguda- d'aquests grans mestres. La selecció realitzada obeeix a motius diversos: l'indubtable valor artístic, la representativitat del moment històric en que es va produir, la singularitat de la peça, .. Podríem haver-n'hi inclòs d'altres? De ben segur que sí, però algunes peces que volíem exposar no ha estat possible de trobar-les. Tanmateix, els que hem seleccionat són prou representatius i d'una vàlua indubtable.

Esperem que us agradi el que us presentem. Creiem que és una magnífica ocasió per a gaudir de figuraires més que reconeguts alhora que podem descobrir talents que potser ens havien passat per alt i que -ja ha arribat el moment- de situar en el lloc que mereixen.

Aprofitem per agrair des d'aquí la col·laboració de totes aquelles entitats i persones que ens han deixat figures de les seves col·leccions privades sense les quals aquesta exposició no hagués estat possible.

La simbiosi del coneixement: museòlegs i pessebristes

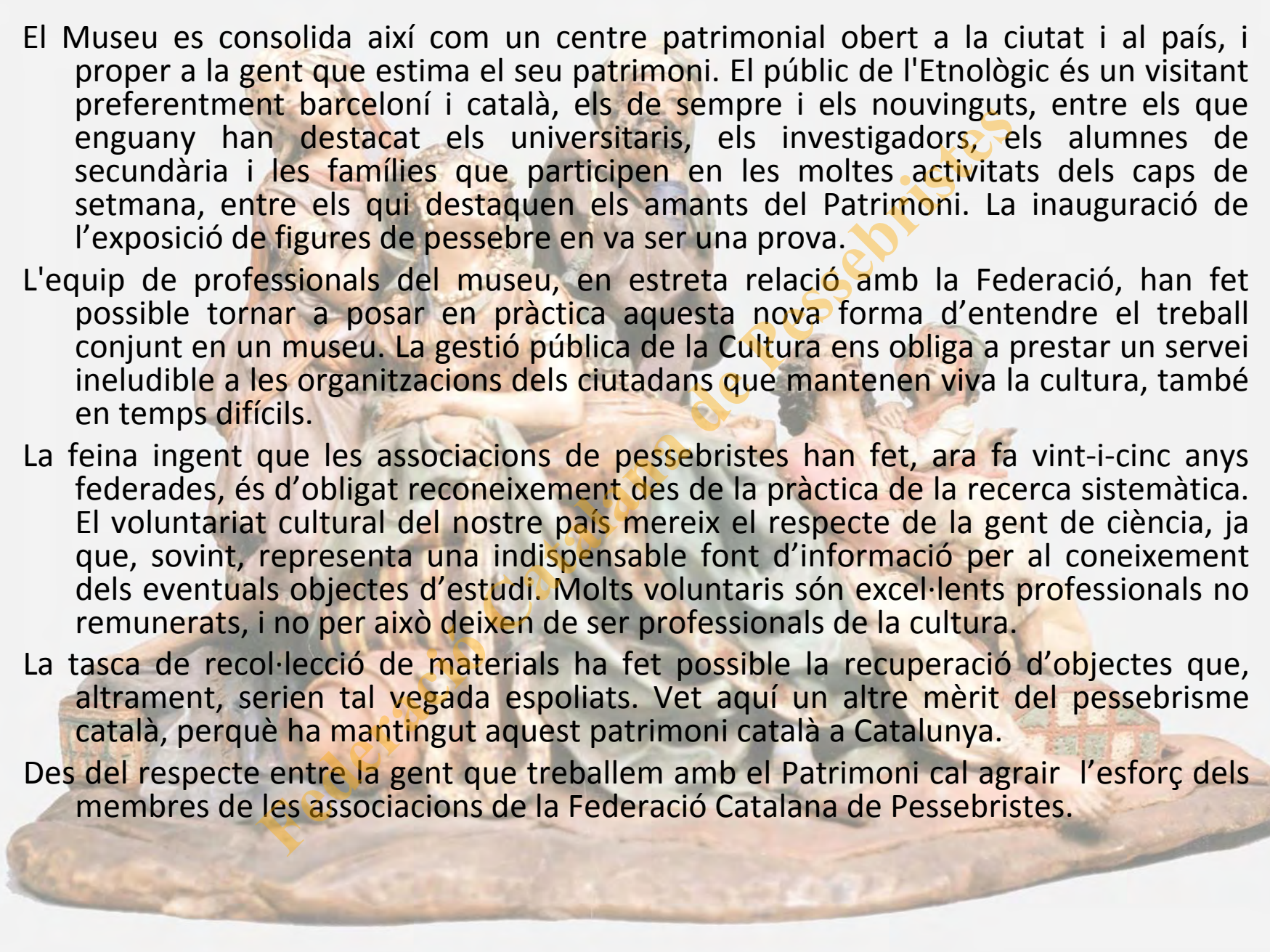
Josep Fornés, antropòleg i director del Museu Etnològic de Barcelona

El Museu Etnològic de Barcelona i la Federació Catalana de Pessebristes han presentat l'exposició ***Figures de Pessebre, Grans Mestres Catalans*** a l'Etnològic.

Durant el cicle de Nadal 2010-2011, Barcelona i Catalunya han pogut veure una mostra significativa de vint-i-cinc escultors que van voler representar, en les seves creacions, la tradició catalana del Pessebre. Es tracta de l'obra de grans mestres al llarg de tres segles, una selecció acurada dels materials dels fons de les col·leccions del Museu i dels col·leccionistes de les cinquanta-sis associacions federades.

No és la primera vegada que el Museu mostra aquests tresors al públic, ni serà la darrera. Però la ocasió ha estat especial, ja que ha incorporat un element clau en la nova concepció de la museologia: la participació activa dels protagonistes.

Qui ho diu que el patrimoni només és cosa d'artistes i lletraferits? Els museus del segle XXI apostem per un concepte proper de la Cultura, per un retorn de valors als protagonistes creadors dels mites quotidians.

El Museu es consolida així com un centre patrimonial obert a la ciutat i al país, i proper a la gent que estima el seu patrimoni. El públic de l'Etnològic és un visitant preferentment barceloní i català, els de sempre i els nous, entre els que enguany han destacat els universitaris, els investigadors, els alumnes de secundària i les famílies que participen en les moltes activitats dels caps de setmana, entre els qui destaquen els amants del Patrimoni. La inauguració de l'exposició de figures de pessebre en va ser una prova.

L'equip de professionals del museu, en estreta relació amb la Federació, han fet possible tornar a posar en pràctica aquesta nova forma d'entendre el treball conjunt en un museu. La gestió pública de la Cultura ens obliga a prestar un servei ineludible a les organitzacions dels ciutadans que mantenen viva la cultura, també en temps difícils.

La feina ingent que les associacions de pessebristes han fet, ara fa vint-i-cinc anys federades, és d'obligat reconeixement des de la pràctica de la recerca sistemàtica. El voluntariat cultural del nostre país mereix el respecte de la gent de ciència, ja que, sovint, representa una indispensable font d'informació per al coneixement dels eventuais objectes d'estudi. Molts voluntaris són excel·lents professionals no remunerats, i no per això deixen de ser professionals de la cultura.

La tasca de recol·lecció de materials ha fet possible la recuperació d'objectes que, altrament, serien tal vegada espoliats. Vet aquí un altre mèrit del pessebrisme català, perquè ha mantingut aquest patrimoni català a Catalunya.

Des del respecte entre la gent que treballem amb el Patrimoni cal agrair l'esforç dels membres de les associacions de la Federació Catalana de Pessebristes.

Ramon Amadeu i Grau

Barcelona, 1745-1821

Federació Catalana de Pescebristes

Ramon Amadeu i Grau

Un dels escultors més importants del barroc català és també el primer i més preuat autor de figures de pessebre del nostre país. Aprenent d'escudeller, s'inicià com a escultor en diferents tallers, destacant el de Lluís Bonifàs i Massó (Valls, 1730-1786)

*El 1770 ingressa en el
Gremi d'Escultors,
Arquitectes i
Entalladors de
Barcelona. El 1778
fou nomenat membre
de la "Academia de
Bellas Artes de San
Fernando" a Madrid.*

Ramon Amadeu i Grau

Ramon Amadeu i Grau

*Ramon Amadeu tenia
el taller al barceloní
carrer d'Escudellers i
s'especialitzà en
imatgeria religiosa.*

L'entrada de l'exèrcit francès a Barcelona el 1808 va atemorir Amadeu i, a causa de la greu repressió, decidí traslladar-se, als 64 anys, a la ciutat d'Olot on residí de 1809 fins a 1814.

Ramon Amadeu i Grau

Ramon Amadeu i Grau

*Allà continuà
desenvolupant el seu treball
d'escultor, en un ambient
tranquil i cultivat que li
permeté una creació artística
fecunda.*

Ramon Amadeu i Grau

Amadeu és deutor del ruralisme naturalista olotí que impregnà les seves peces: personatges extrets del món rural català, amb pastors i pastores de rostre serè i trets idealitzats.

Les figures de Ramon Amadeu enceten la tipologia basada en el ruralisme català i creen tota una escola, amb models que es repetiran al llarg dels anys per molts autors pessebristes.

Ramon Amadeu i Grau

Damià Campeny i Estrany

*Mataró, 1771-Sant Gervasi de
Cassoles, Barcelona, 1855*

Federació Catalana de Pessebristes

Damià Campeny i Estrany

Considerat el gran escultor neoclàssic català, també conreà, durant alguns anys de la seva vida, l'art de les figures de pessebre. Fou alumne de l'Escola Llotja de Barcelona, de la que posteriorment exerciria de professor. L'aprenentatge en els tallers de l'escultor Salvador Gurri i de Nicolau Travé, el formaren en l'art de l'estatuària. Una beca atorgada per la Junta de Comerç li permeté

*traslladar-se a Roma,
on s'hi va estar 18
anys. En aquesta ciutat
treballà en el taller de
restauració
d'escultures del Vaticà
i on començà la
producció de les seves
millors obres. A Roma
va fer coneixença d'un
dels grans mestres del
neoclassicisme, el
venecià Antonio Canova
(1757-1822) de qui
rebé una gran
influència.*

Damià Campeny i Estrany

Damià Campeny i Estrany

*Després del retorn
d'Itàlia obrí taller a
Barcelona, al carrer del
Carme, i entrà de docent,
en 1819, a l'Escola Llotja,
on tingué com a alumnes
a futurs escultors, com
Domènec Talarn. A
Llotja fou professor i
director de la secció
d'escultura.*

El 1819 fou nomenat acadèmic de mèrit de San Fernando a Madrid, així com escultor de cambra honorari del rei Ferran VII. El 1850 fou nomenat membre de l'Acadèmia de Belles Arts de Barcelona.

Damià Campeny i Estrany

Tingué predilecció pels temes mitològics i al·legòrics, però també realitzà molta obra religiosa, com és el Pas del Sant Enterrament, del Gremi de Revenedors de Barcelona. També és l'autor dels relleus escultòrics de la façana dels Porxos d'en Xifré a Barcelona, executats pels seus deixebles Ramón Padró (1809-1876) i Domènec Talarn (1812-1902).

Bernat Verderol i Raig

Tarragona, 1814-1898

Federació Catalana de Fessobristes

Bernat Verderol i Roig

L'avi matern, l'escultor Vicenç Roig i Torné, fou l'exemple que l'influí cap a la creació artística. Exercí de professor i director de l'Escola de Dibuix de la Societat Econòmica d'Amics del País.

Bernat Verderol i Roig

Tarragona li deu la creació dels gegantons negres, els populars “Negritos”, personatges paradigmàtics de la Festa Major d’aquesta ciutat, que li foren encarregats per l’Ajuntament de Tarragona l’any 1850, així com diversa obra com són les escultures i relleus de la façana de l’esmentat consistori.

Domènec Talarn i Ribot

Barcelona, 1812-1902

Federació Catalana de Pessebristes

Domènec Talarn i Ribot

*Domènec Talarn,
escultor i pessebrista,
fou l'iniciador al
nostre país de
l'escola historicista:
figures de pessebre
basades en una
tipologia hebrea de
l'època del
naixement de Crist,
amb l'exotisme
oriental que tan
estimaven els artistes
seguidors del
romanticisme en el*

segle XIX.

Talarn assistí als cursos de l'Escola Llotja de Barcelona, on fou alumne de Damia Campeny, a través del qual rebé els primers encàrrecs.

Posteriorment fou professor de Llotja. Exercí una gran tasca de mecenatge de futurs grans artistes, com el pintor Marià Fortuny, o els escultors Joan Roig Solé, Agustí Querol i Enric Serra. També tingué deixebles

Domènec Talarn i Ribot

Domènec Talarn i Ribot

figuraires, fidels seguidors del seu estil, com és el cas de Lino Felix. Talarn, a més de crear les figures de pessebre, bastia cada any, per Nadal, a l'aparador de casa seva a la plaça de Santa Anna, i més tard al carrer del Carme, uns extraordinaris pessebres que tots els barcelonins anaven a veure amb gran admiració.

El nom de Domènec Talarn està indissolublement lligat a la tradició del pessebrisme, ja que fou fundador i membre actiu de la primera Associació de pessebristes del món, la de Barcelona, constituïda l'any 1863.

Domènec Talarn i Ribot

Pere Teixidor

Barcelona, últim terç S. XIX-1930

Federació Catalana de Pessebristes

Aquest figuraire fou contemporani de Domènec Talarn, amb qui, segons que ens expliquen les cròniques, competia en l'art del pessebre. El seu taller estava situat a Barcelona, al carrer de Sant Simplicí, a prop del carrer Regomir i, durant més de 40 anys, proveí de gran quantitat de figures de pessebre a una nombrosa clientela barcelonina.

Pere Teixidor

La característica principal de la seva obra rau en la vestimenta dels personatges: pastors vestits amb indumentària hebrea “sui generis” i amb un turbant blanc del que penja una part per dessota del coll i amb uns vestits de colors terrosos. Un tret molt peculiar són les cames, grosses, i els peus descalços.

Pere Teixidor

Pere Teixidor

D'aquest autor es conserva una tipologia basada en pastors i pastores hebreus que protagonitzen escenes amb infants entremaliats, plenes de tendre i jocós anecdotisme.

Pere Teixidor

Pere Teixidor

Pere Teixidor

Pere Teixidor

Pere Teixidor

Josep Anicet Santigosa i Vestraten

Tortosa, 1823-Barcelona, 1895

Federació Catalana de Pessiquistes

*Dedicat professionalment
a la medicina,
possiblement les
reproduccions del cos
humà que va realitzar
per als estudis
d'anatomia el portaren
vers els camins de l'art de
l'escultura i del modelat
en fang.*

Josep Anicet Santigosa i Vestraten

Josep Anicet Santigosa i Vestriaten

També produí de forma industrial figures i relleus de terra cuita, per a la decoració de jardins i ornamentació arquitectònica i de monuments.

*És obra escultòrica
arreu de Catalunya i la
resta d'Espanya i fou
guardonat amb
mencions i premis a
diverses exposicions de
Barcelona i Madrid.*

Josep Anicet Santigosa i Vestraten

*La seixantena de figures
que realitzà per al
pessebre familiar
quedaren pràcticament
destruïdes l'any 1936.
En resten 14, les quals
es conserven actualment
al Museu Comarcal de
Cervera.*

Josep Anicet Santigosa i Vestraten

Germans Vallmitjana

Venanci Vallmitjana i Barbany

Barcelona, 1826-1919

Agapit Vallmitjana i Barbany

Barcelona 1833-1905

*Autors paradigmàtics
de l'escultura catalana
de la segona meitat del
segle XIX, el domini
del fang el varen
adquirir fent figures de
pessebre al taller de
l'escultor Pau Xacó, on
anaven cada diumenge
en els inicis de la seva
carrera.*

Germans Vallmitjana

Molt lligats a l'Escola Llotja de Barcelona, primer com a alumnes, sota el mestratge de Damià Campeny, i després com a professors, amb deixebles com Josep Llimona i Eusebi Arnau. Participaren en diverses exposicions nacionals i europees, en les que varen ser àmpliament guardonats. També foren nomenats membres numeraris de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

Germans Vallmitjana

Germans Vallmitjana

L'any 1861 instal·laren junts el seu taller a la Capella Santa Àgata de Barcelona, on els visità Isabel II i els encarregà diversa obra. Posteriorment es traslladaren a la plaça Universitat. Escultors molt sol·licitats per la burgesia barcelonina, varen tenir una dilatada producció, amb una obra plena de realisme naturalista, realitzaren gran quantitat d'obra civil, eclesiàstica i funerària, principalment a

Barcelona, tot i que també reberen molts encàrrecs a Madrid i a la resta d'Espanya. Una de les obres monumentals més conegudes és el grup escultòric “Naixement de Venus” a la Cascada del Parc de la Ciutadella, realitzada per Venanci Vallmitjana.

Germans Vallmitjana

*Ambdós germans
treballaren molt
estretament al llarg de la
seua carrera, essent sovint
difícil de discernir
l'autoria d'algunes obres,
com és el cas de les figures
de pessebre.*

*La seva obra marca el
canvi de tendència en
l'escultura catalana, amb
la consolidació del
realisme naturalista i
l'abandó del
neoclassicisme.*

Germans Vallmitjana

Germans Vallmitjana

Joan Roig i Salé

Reus, 1835-Barcelona, 1918

Federació Catalana de Pessobristes

*Escultor i company
d'infantesa dels pintors
Marià Fortuny i Josep
Tapiró, també reusencs.*

*L'avi i l'oncle de Marià
Fortuny, “Mariano de les
Figures” i “Antonet de les
Figures”, foren els seus
primers mestres.*

*Posteriorment es traslladà
a Barcelona, on fou
deixeble des grans
escultors del moment:
Domènec Talarn i Ramon
Padró.*

Joan Roig i Solé

Joan Roig i Solé

Molt lligat a l'Escola Llotja, com alumne, compartint aula amb els seus amics de Reus. Posteriorment fou nomenat catedràtic d'escultura (1873-1876) de l'Escola de Belles Arts. Fou també elegit membre de la Real Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.

*Autor molt celebrat per
la societat barcelonina,
que li encarregà gran
nombre d'obra
escultòrica aplicada a
l'arquitectura, ja sigui
de caire religiós o civil.*

Joan Roig i Solé

És l'autor de la coneguda escultura "La Senyoreta del Paraigua", que corona la font del parc de la Ciutadella, així com gran part de l'estatuària de la portada central de la Catedral de Barcelona.

Joan Roig i Solé

*La producció pessebrística
es caracteritza per
personatges amb trets de
gran dolcesa i colors
càlids i lluminosos.*

*Fou un dels fundadors de
la Societat de Pessebristes
de Barcelona, l'any 1863.*

Lina Fèlix

Barcelona, 1850-1926

Federació Catalana de Pessieristes

Lino Fèlix

L'estudiós de la cultura popular catalana Joan Amades (Barcelona, 1890-1959), en la seva obra “El pessebre”, ens diu d'aquest figurari:

“Deixeble d'en Talarn i continuador del seu estil i de la seva tradició preciosista i bellugada. Les seves figures són rebuscades de detall, enfarfegades i recarregades. Semblantment al seu mestre, tractava de donar-los fesomia oriental [....]”

Lino Fèlix

*Lino Fèlix proveí de
figures de pessebre a
moltes llars
barcelonines i d'altres
indrets de Catalunya.
Segons J. M. Garrut,
per Nadal bastia un
pessebre , a
l'aparador d'una
botiga del Portal de
l'Angel.*

Salvador Masdeu

Barcelona, 1864-1918

Federació Catalana de Pessegristes

Salvador Masdéu fou considerat un dels grans figuraires de la seva època i amb una gran producció. Conreà la tipologia historicista, a l'estil de Talarn amb uns personatges abillats amb gran riquesa i exotisme.

Alterna figures de “palillo”, de gran qualitat, amb peces fetes amb motlle, però retocades posteriorment. Els personatges tenen una forta expressivitat en els rostres, amb molt de caràcter i singularitat.

Salvador Masdéu

Els motlles de Masdén passaren al taller de Lluís Carratalà, el qual els utilitzà per a produir-ne de noves certificant-les com a Masdén. Aquest fet ens indica que molts d'aquests elements de producció no solament passen de pares a fills, en el cas de les nissagues, si no també de taller a taller.

Salvador Masdén

Josep Marsé

*Barcelona 1866-Sant Andreu del
Palomar 1947*

Federació Catalana de Pessegristes

Josep Marsé

*Joan Amades parla
d'un figuraire
barceloní "En Mercè"
"que se servia dels
motlles d'en Lino i
d'en Masdeu".*

*L'historiador del
pessebrisme Josep M.
Garrut (Barcelona,
1915-2008) ens
explica que vivia al
carrer Torrent del
Dragó, on també tenia
el taller i que les
parets eren plenes de
pàgines de La
Vanguardia, on hi
figurava la imatgeria
nadalenca de
Domènec Talarn.*

Josep Marsé

*Venia les seves
obres al mercat de
Santa Llúcia.*

Josep Marsé

Lambert Escaler i Milà

*Vilafranca del Penedès, 1874-
Barcelona, 1957*

Artista polifacètic, Lambert Escaler, a més de ser escultor i decorador, fou també dramaturg i produí diverses obres teatrals de gènere còmic i vodeviles.

El seus pares regentaven la botiga “El Ingenio”, al carrer de Regomir de Barcelona, dedicada a la venda de material

per a festes populars, capgrossos, màscares per al Carnestoltes, etc. Allà s'inicià en l'ofici, aprenentatge que també continuà en el taller de l'escultor Josep Campeny (1858-1922).

Lambert Escaler i Milà

Fou autor de nombroses obres d'estil modernista, de les quals sobresurten els populars caps femenins en terracota, molt habituals en la decoració de les cases burgeses de l'època. Museus i institucions li encomanaren obra: el Museu Etnogràfic de Ripoll i també l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, per a qui realitzà divuit

Lambert Escaler i Milà

Lambert Escaler i Milà

capgrossos per a les festes populars de la vila. El 1944, el Museu d'Arts i Tradicions Populars li encarregà diversa obra, de la qual destaquen les figures de mida natural en cartó emmotllat, que formaven part del muntatge escenogràfic "La Casa Pallaresa", a més d'un conjunt de terracotes inspirades en personatges del Nord d'Àfrica, d'un marcat aire impressionista que recorda l'obra de Rodin.

Julia Fàbregas i Dachs

Vic, 1886-1966

Federació Catalana de Pessonistes

Imatger i escultor figuraire, cursà estudis a la seva ciutat, on també treballà en el taller de l'especialista en imatgeria religiosa Lluís Folgarolas.

Posteriorment entrà a treballar amb l'emmotllador Albert Lena, que tenia taller al carrer Guàrdia 1 de Barcelona. La Casa Lena va ser un lloc de tertúlies i concerts freqüentat per artistes. Conreà la tipologia rural catalana. Sovint deixava les figures sense policromar.

Julià Fàbregas i Dachs

Marià Rubió i Enrích

Manresa, 1889-1972

Federació Catalana de Pessebristes

Escultor i figuraire autodidacta, fou també pessebrista. Cal destacar les representacions de vuit a dotze quadres des de l'anunciació fins a la mort de Jesús. La policromia de les figures la realitzava la seva filla Ramona Rubió i Ninou. Rebé diversos premis a Manresa i Barcelona. Va ser capità dels "Armats" de Manresa des del 1910.

Marià Rubió i Enrich

Marià Rubió i Enrich

Marià Rubió i Enrich

Marià Rubió i Enrich

Marià Rubió i Enrich

Manel Romagosa i Sensé

*L'Arboç del Penedès, 1892 –
Ripollet, 1977*

Federació Catalana de Pessoristes

*Estudià als Salesians
art, pintura i
escultura, però aviat
hagué de deixar els
estudis per fer-se
càrrec de la fleca
familiar, tasca que va
haver d'abandonar
per motius de salut.
S'estableix a a
Ripollet, on
començarà a elaborar
figures per al seu
pessebre particular i
per amics i coneguts.*

Manel Romagosa i Sensé

Manel Romagosa i Sensé

*Anà ampliant la seva
clientela, arribant a
tenir parada a la Fira
de Santa Llúcia.*

Manel Romagosa i Sensé

Lluís Carratalà i Vila

Barcelona, 1895 - 1991

Federació Catalana de Pessoristes

*Oriünd de la Vila
de Gràcia, als 14
anys entrà
d'aprenent al
taller de l'escultor
Josep Llimona,
tasca que
compaginà amb
els estudis de
dibuix i pintura.
Són característics
els personatges de
la Sagrada
Família i pastors
inspirats en els*

Lluís Carratalà i Vila

*fadrius i pubilles, abillats
amb indumentària catalana
tradicional.*

Lluís Carratalà i Vila

*Amb tot, els seus reis
amb el seguici de
camells carregant
les haimes i patges,
tenen un evident aire
talarnià.*

*Carratalà també
recreà el món del
teatre popular
català, modelant
sèries de personatges
dels Pastorets. Un
tema que li era car,
ja que fou un
reconegut actor de
teatre.*

La seva filla, Montserrat Carratalà i Molleví (1924-2009) s'inicià en l'ofici ajudant el seu pare en la tasca de policromar les figures quan ell va tenir problemes de visió. Posteriorment, continuà la tradició familiar, amb una tipologia molt fidel a la del seu progenitor, i també emprant els motlles d'en Masdén.

Lluís Carratalà i Vila

Nissaga Muns

Manel Muns i Ferreres

Barcelona, 1903-1995

Vicenç Muns i Jareño

Barcelona, 1881-1970

Andreu Muns i Fernández

Vélez Rúbio, 1939 – Barcelona 2004

*Manel Muns i Ferreres
(Barcelona, 1903-1995),
és l'iniciador d'aquest
taller barceloní de
figuraires. El seu pare
Vicenç Muns i Jareño
(Barcelona, 1881-1970)
l'ajudà, un cop jubilat,
en l'elaboració de les
peces. Manuel Muns
entrà de jove com aprenent
en el taller de la família
Castells i fou també
alumne a l'Escola de
Belles Arts de Sant Jordi.*

Nissaga Muns

Nissaga Muns

L'any 1939 va independitzar-se i obrí el seu propi taller al barceloní barri de Sants, concretament al carrer de Vallespir, molt a prop del taller Castells, al carrer de Caballero. Creà figures de tipologia historicista, però també excel·lí en l'estil del ruralisme català. Amb una vasta producció repartida arreu del país, fou molt estimat pels constructors de diorames.

El seu fill, Andreu Muns i Fernández (Vélez Rubio 1939-Barcelona 2004) fou continuador de la tasca familiar. La seva predilecció per la tipologia rural catalana ens ha deixat excel·lents mostres de pastors abillats amb aquesta indumentària. Assistí a l'ensenyament artístic de l'Escola Llotja de Barcelona.

Nissaga Muns

Nissaga Muns

Nissaga Muns

Nissaga Muns

Nissaga Muns

Nissaga Muns

Nissaga Muns

Lluís Folgueroles i Mataró

Vic, 1904-1974

Federació Catalana de Pessebristes

Lluís Folgueroles i Mataró

Figuraire de la zona de Vic, que professionalment es dedicava a la taxidèrmia. La seva producció fou extensa i diversa, amb preferència per la tipologia popular catalana.

Lluís Folgueroles i Mataró

Lluís Folgueroles i Mataró

Josep M. Brull i Pagès

Ascó, 1907-Ripollet, 1995

Federació Catalana de Pessebristes

Josep M. Brull i Pagès

*Escultor i ceramista.
Mestre de professió,
arribà a Ripollet el
1927, on obtingué
plaça. En aquests
anys iniciarà estudis
artístics a l'Escola
Industrial i d'Arts i
Oficis de Sabadell,
sota el mestratge
d'Antoni Vila Arrufat,
que continuaran a
l'Escola Llotja de
Barcelona.*

El 1934 guanya una plaça de mestre a Olot i s'hi trasllada amb la família, on residirà fins a la fi de la Guerra Civil. El contacte amb l'ambient artístic d'Olot li descobrirà la seva vocació.

Participa activament en l'ambient cultural de la ciutat i coneix els escultors Josep Clarà i Martí Casadevall. A Olot descobrirà el món de la ceràmica.

Acabada la guerra civil, és apartat de la docència, per separatista i catalanista. Perd el títol de magisteri.

Josep M. Brull i Pagès

L'any 1939 es reinstal·là definitivament a Ripollet i creà, juntament amb la seva esposa Encarnació Braut, una escola-taller, amb la qual el matrimoni realitzà una gran tasca artística i pedagògica. Són els inicis de la seva activitat productiva. Durant més de 30 anys (1944-1973) exercí de professor de modelat i ceràmica a l'Escola Industrial d'Arts i Oficis de Sabadell.

El període 1940-1957, fou especialment productiu pel que fa a les figures de pessebre, ja que rebé molts encàrrecs de pessebristes. Són personatges de tipologia rural catalana.

Josep M. Brull i Pagès

Daniel José Ursueguía

Santander, 1909-Barcelona, 1990

Federació Catalana de Pessieristes

“El Gallega”, nom pel qual se’l coneixia, fou un figuraire que s’especialitzà en la tendència orientalista encetada per Talarn. Quan era jovenet feia de pastor i, mentre vigilava el ramat, tallava en fusta figures de pastors o animals. Posteriorment treballà a les mines de carbó.

Daniel José Ursueguia

*Després de passar l'exili,
s'instal·là el 1940 a
Barcelona on, després de
treballar en diversos oficis,
es casà amb la filla d'un
figuraire de Gràcia.
Començà a fer figures de
pessebre en un taller de la
plaça Rovira.*

Daniel José Ursueguia

Les seves peces es caracteritzen per la meticulositat dels detalls, amb les pells de les samarres dels pastors treballades amb especial cura i amb un gran realisme de l'anatomia dels personatges, els quals desprenen una evident sensualitat, amb pastors i soldats musculosos i belles i sinuoses hebrees.

Daniel José Ursueguia

Daniel José Ursueguia

Daniel José Ursueguia

Martí Castells i Martí

Barcelona, 1915-1995

Federació Catalana de Pessebristes

Martí Castells i Martí

El taller de la família Castells comença amb Martí Castells Martí (1873-1937) el qual, malgrat que en els seus inicis s'especialitzà en talla de fusta, aviat es dedicaria a la fabricació de figures de pessebre, que després venien a la Fira de Santa Llúcia, on hi tenien parada. Els seus tres fills, Joan Castells Martí (1909-1988) Martí Castells Martí (1915-1995) i Josep Castells Martí (1913-2002) es varen

*afegir a la feina de l'obrador i
aprengueren l'ofici del pare.
En morir aquest, varen
continuar el negoci familiar
plegats, alternant
l'aprenentatge amb els estudis
a l'Escola Llotja. Tot i que els
tres tenien l'ofici ben après del
seu pare, fou en Martí qui
posseïa un do extraordinari
per modelar el fang. Durant
més de 50 anys creà un gran
nombre de figures, de variada
tipologia i mides, amb la
tècnica coneguda com
“a palillo”,*

Martí Castells i Martí

Martí Castells i Martí

és a dir, modelades artesanalment, com a peça única, amb gran precisió de detalls. La policromia d'aquestes peces està també feta personalment per l'autor, amb olis. Les figures de Martí Castells respiren un classicisme realista, amb proporcions i detalls amb Els personatges bíblics i sobretot, els pastors hebreus, amb les peculiars samarres de pell, són les

*figures més
característiques
d'aquest autor. La
seua obra es troba
arreu d'Europa i
Amèrica i és també
molt valorada pels
pessebristes per als
seus diorames.*

Martí Castells i Martí

Antonio Campuzano i Solans

Vila de Gràcia, 1919-Barcelona, 1988

Federació Catalana de Pessoristes

Antonio Campuzano i Solans

Escultor, figuraire i pessebrista autodidacta. Segons deia ell mateix, els seus mestres foren els miniaturistes italians dels segles XVIII i XVIII dedicats a la fabricació de figures de porcellana. La seva obra es basa en la tendència historicista talarniana.

*Es feu soci de l'entitat
barcelonina el 25 d'abril de
1950.*

*Una obra seva, un Sant Sopar,
presidí el 1r Congrés
Internacional de Pessebristes,
celebrat a Barcelona l'any del
Congrés Eucarístic, el 1952, any
fundacional de l'anomenada
UN-FOE-PRC (Federació
Universal de Pessebristes).*

Antonio Campuzano i Solans

L'any 1969, li concediren el guardó d'Or de l'Acadèmia de Paestum, d'Itàlia. Rebé la titulació de professor d'art de la Universitat Nacional del Canadà.

Durant uns quants anys, fou el decorador i dissenyador de les vitrines de la Casa Loeuwe de Barcelona.

Josep Traité i Compte

Olot, 1935

Federació Catalana de Pessebristes

Escultor, aquarel·lista i pessebrista. Fill de Manuel Traité i Figueres (Olot, 1908-1996), que fou escultor del taller d'art religiós El Arte Cristiano d'Olot, i del qual rebé una gran influència. Fou alumne de l'Escola de Belles Arts d'Olot, on posteriorment exercí com a docent.

Lligat professionalment al taller El Arte Cristiano, bàsicament amb tasques de gestió i direcció,

Josep Traité i Compte

Josep Traité i Compte

Compatibilitzarà aquesta activitat amb la creació artística.

Les seves figures reproduïxen la tipologia rural catalana, amb tot un ventall d'oficis i quefers camperols. Un tret característic és el gran dinamisme que els confereix el moviment de la roba i cabells dels personatges, en actitud de lluitar contra el fort vent de la Garrotxa.

Fou fundador i professor de pessebrisme de l'Associació de Pessebristes d'Olot.

Pere Catà i Vidal

Sant Pol de Mar, 1937

Federació Catalana de Pesseguistes

Pere Catà i Vidal

Figuraire autodidacta que s'inicia en el món del pessebrisme als 63 anys, moment en què, per motius de salut, abandona la professió de metge traumatòleg. En la seva tasca de metge tingué com a pacients grans autors pessebristes, com són Carratalà, Muns i Castells.

Segueix la tendència historicista, amb personatges vestits a la hebrea, amb un peculiar treball dels plecs de la indumentària. Treballa exclusivament la peça única “a palillo” i acostuma a utilitzar el gres com a matèria primera.

Pere Catà i Vidal

Daniel José i Pons

Barcelona, 1942

Federació Catalana de Pessobistes

Escultor i figuraire. Continua la tasca iniciada pel seu pare, Daniel José Ursueguia, amb tipologies similars i superant-lo en imaginació i voluptuositat dels personatges, basats en

Daniel José i Pons

Daniel José i Pons

l'orientalisme historicista. En l'actualitat treballa exclusivament amb la tècnica “a palillo” amb peces úniques, per a col·leccionistes i constructors de diorames.

Daniel José i Pons

Recull d'àngels

Diversos autors

Federació Catalana de Pessgeristes

Manel Muns i Ferreres

Federació Catalana de Pessebristes

Manel Muns i Ferreres

Lluís Carratalà i Vila

Lluís Carratalà i Vila

Julià Fàbregas i Dachs

Federació Catalana de Pessebristes

Julia Fàbregas i Dachs

Julià Fàbregas i Dachs

Domènec Talarn i Ribot

Federació Catalana d'Art Pessebristes

Domènec Talarn i Ribot

Domènec Talarn i Ribot

Domènec Talarn i Ribot

Domènec Talarn i Ribot

Domènec Talarn i Ribot

Domènec Talarn i Ribot

Figures de Pessebre, Grans Mestres Catalans

Comissariat

Antoni Garí i Duran
Josep Porta i Saburit
Amb el suport de l'equip de professionals del Museu Etnològic de Barcelona

Fotografies

Ignasi Espinosa i Buñola (Associació d'Amics del Museu Etnològic)

Fotomuntatge

Joan Cortada i Rius

Audiovisual

El Pessebrisme a Catalunya – Agustí Espriu

Col·laboradors

Museu Comarcal de Cervera
Museu Diocesà de Tarragona
Associació Pessebrista de Barcelona
Associació Pessebrista de Vilanova i la Geltrú
Josep Traité i Compte
Jose Luis Català Paredes
Família Rubió Plans
Montserrat Romagosa
Sr. Antoni Pruna
Josep Baig i Nogues
Segimon Serra i Folguerolas

Agraïments

Pere Catà i Vidal
Núria Garcia i Murcià
Carles Tarragó i Gatell
Andreu Coll i Antich
Pere Padró i Baquès
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya
Mons. Miquel Barbarà Anglès (Museu Diocesà de Tarragona)
Carme Verges (Museu Comarcal de Cervera)

